

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. Ratione ostenditur, Deum nulla morali neceßitate teneri ad
faciendum optimum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

& perfectione Incarnationis, adhuc si homo non peccasset, non fuisset posita Incarnatio, sed illius negatio: à fortiori ergo falsum est quod ait P. Grano citatus, Deum scilicet, si non poneret Incarnationem, non fore Deum, cum quantumvis non peccasset homo, fuisset Deus, & tamen juxta S. Thomam non fuisset Incarnatio. Confirmatur: S. Thomas libro primo cont. Gen. cap. 80. docet Deum nullâ ratione teneri creaturas ullas eligere, cum ab iis, ne quidem ad melius, pendeat; ergo à fortiori non tenetur ex necessitate morali ad eligendas; semper & producendas creaturas meliores.

Alius S. Thomae locus ad hoc probandum.

X. Probatur hæc sententia primò ex Scripturâ: variis quippe locis Incarnationem divini Verbi ait fuisse opus meræ misericordiae, etiam supposito humani generis lapsu: sic ad Rom. 5. v. 8. *Commendat, inquit Apostolus, charitatem suam Deus in nobis: quoniam cum adhuc peccatores essemus, secundum tempus, Christus pro nobis mortuus est.* Item Joannis 3. v. 16. dicitur: *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret &c.* Deinde ad Ephesios 2. v. 4. *Deus qui dives est in misericordiâ, propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, & cum essemus mortui peccatis, convivificavit nos in Christo &c.* Ubi, cum opus redemptionis nostræ vocet S. Paulus nimiam charitatem, & ex divitiis infinite misericordiae Dei ac bonitatis dicat procedere, certè à necessitate, non physica tantum, sed etiam morali, immunem esse ostendit, longèque magis liberum Deo, multoque facilius fuisse, quàm homini cupiam vitare omnia venialia, ergo non eandem necessitatem habet Deus ad ponendam Incarnationem, quam homo habet ad peccandum aliquando venialiter; ergo nullâ morali necessitate tenetur Deus ad Incarnationem, sicque nec ad faciendum optimum.

XI. Secundò hoc idem probatur ex Patribus, qui id sapius non obscure affirmant. Præ reliquis clarè loquitur S. Augustinus, tum alibi, tum libro 13. de Trin. cap. 10. his verbis: *Parum est, inquit, ut istum modum, quo nos per mediatorem Dei & hominum Christum IESUM Deus liberare dignatur, asseramus bonæ & divinae congruum dignitati, verum etiam ut ostendamus, non alium modum possibilem Deo desuisse, cuius potestati cuncta equaliter subjacent.* At verò si solâ libertate physica, & non morali posset Deus alia media præter Incarnationem adhibere, ita ut si hanc non adhiberet, non esset Deus, potestati ejus cuncta equaliter non subjacerent, ut videtur manifestum. Sicut, exempli gratiâ, quis dicit equaliter esse in potestate hominis alicujus vitare omnia peccata venialia, ac semel visitare infirmum, quamvis ad utrumque habeat potestatem physicam: ergo solus defectus libertatis moralis impedit quo minus omnia sint equaliter in nostrâ potestate: ergo idem præstabit in Deo, & consequenter juxta S. Augustinum moralis hæc necessitas ad faciendum optimum in Deo non reperitur.

Res hæc declaratur exemplo.

SECTIO SECUNDA.

Ratione ostenditur, Deum nullâ morali necessitate teneri ad faciendum optimum.

I. PROBATUR itaque primò, Deum non semper facere optimum: certum enim est, potuisse

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

Deum, mundum multò perfectiorem creasse eo, quem de facto creavit, longè scilicet alias & perfectiores rerum species, corpora item simplicia, & id genus alia, homines etiam majore sapientiâ, virtute & sanctitate præditos, &c. qui proinde mundus, non materialiter tantum, sed formaliter fuisset eo, qui nunc est, perfectior, utpote qui attributa & perfectiones Dei, Omnipotentiam, Bonitatem, & Sapientiam perfectius ostendisset.

Perfectiorem mundum potuisset Deus creare, quàm sit præsentis.

Dices, in his non datur optimum, cum alius semper & alius dari mundus queat perfectior, sicque procedi potest in infinitum. Contra primò: Deus non univit sibi hypostaticè naturam Angelicam, cum tamen in hoc non abeatur in infinitum, meliorque sit illa unio quàm ejus negatio; ergo etiam in iis in quibus non datur processus in infinitum, non facit optimum. Contra secundò: Sicut mundi alii sunt hoc perfectiores, ita & innumeri sunt isto imperfectiores: licet ergo non hunc mundum, tantâ individuorum & specierum varietate distinctum, sed alium longè imperfectiorem, paucis scilicet speciebus & individuis instructum, & exiguo loci spatio circumscriptum, imò unam tantummodo creaturam produxisset Deus, adhuc fecisset optimum, cum eodem modo pro exiguo illo mundo aut creaturâ argui possit, sicut arguunt hi Auctores in præsentis, nempe cum procedi in mundis possit in infinitum, Deum creando hunc, fecisse optimum.

II. *Nihil refert in mundis non dari optimum, sed procedi posse in infinitum.*

Ex quo ulterius sequitur, quantumvis paucas creaturas fecisset Deus, adhuc tamen eum facturum fuisse optimum, etiam si nullas ferè ex illis, quæ in hoc mundo de facto continentur, species produxisset. Quòd si quis contendat, has species creari debuisse, quia inde magis elucet Dei potentia, idem dici poterit de infinitis aliis speciebus possibilibus, quæ iis, quas de facto Deus creavit, sunt perfectiores. Imò secundum hunc philosophandi modum, ut Deus censeretur fecisse optimum, debuisset tot mundos diversos creasse, quot nunc creavit diversas species, cum in iis longè magis Dei Sapientia & Potentia eluceret, magisque in ejus gloriam cederent.

III. *Uterius ostenditur, non ob stare, quòd in mundis non datur optimum.*

Probatur Conclusio secundò: Melius ex parte objecti fuisset, ut omnes salutem consequerentur: licet namque in eo casu non fuisset justitia exercita per pœnam pro peccatis admisis inflictam, melius tamen fuisset compensata per sanctitatem & salutem omnium, præsertim cum jam centesima hominum pars non salvetur, sed in inferno Deum sint blasphematuri, qui alioqui cum æternum laudarent: gloria autem Dei extrinseca est, ut cognoscatur & ametur à creaturâ rationali. Confirmatur primò: Melius sine dubio civitati illi esset aut regioni, in qua nulli forent latrones aut malefici, sed unusquisque leges & statuta Republicæ sanctè servaret, quàm ubi furta, homicidia, adulteria, & alia hujusmodi vitia reperiruntur.

IV. *Melius ex parte objecti fuisset, si omnes fuissent salvati.*

Confirmatur secundò: Quis neget, pulchriorem multò & præstantiorem eam esse domum, ubi omnia aptè concinnata, rectoque ordine sunt disposita, quàm sit illa quæ unam tantum partem rectè habet ordinatam, cætera autem absque ullo ordine jacent; ubi scilicet parietes diruti sunt, portæ ac fenestræ fractæ, &c. Deinde, cum gloria sit clara cum laude notitia, non minorem Deus gloriam extrinsecam fuisset consecutus ex eo quòd per visio-

Declaratur exemplo à creati desumpto.

V. *Ostenditur ulterius, melius esse, ut omnes salventur.*

P ngr

nem beatificam clarè à Beatis omnibus in Deo cognita, & laudata perpetuò fuisset Justitia, & reliqua ejus Attributa. Si quis verò exilimet minùs tunc laudatum iri Justitiam, abundè per eximias illas Misericordiæ laudes compensaretur.

VI. *Dei libertatem minuit sententia asserens eum teneri semper facere optimum.*

Probatuè tertio: Sententia asserens Deum moraliter teneri ad faciendum semper optimum, maxime ejus in operando libertatem & indifferentiam imminuit, & sub specioso optimum faciendi prætextu, compedes ei quasdam injicit: dum enim dicunt hi Auctores, Deum moraliter non posse mundum non creare, ponere Incarnationem, &c. necessitatem ei quandam imponunt, hocque licet voce sonet potentiam, re tamen verà est impotentia, sicut est impotentia in homine, quamvis physicè possit, moraliter tamen non posse vitare omnia peccata venialia. Et si dicas, disparitatem esse, quia est imperfectio committere peccatum veniale, facere autem melius, perfectio, & Felix necessitas qua cogit ad melius; idem ergo dic de libertate physicà. Dicitur ergo illud intelligendum est de hominibus, qui, naturà fragiles cum sint, benè cum iis agitur, si ad illa quæ per se recta & honesta sunt, quodammodo compellantur. Tandem in illo axiomate, sermo non est de coactione, & necessitate intrinsecà, sed de extrinsecà, seu quoad leges.

Quo sensu verum sit, Felix necessitas qua cogit ad melius.

VII. *Sequeretur, Deum physicè necessitari ad optimum.*

Quarto probatur: Nam secundum hanc P. Granadi sententiam, sequeretur, Deum etiam physicè necessitari ad optimum: Deus enim, ne quidem physicè facere illud potest, unde oritur contradictio, multò minùs id ex quo sequeretur illum non esse Deum; sed in hac sententia si Deus faceret minus bonum, non esset Deus: ergo non habet potestatem physicam ad faciendum minus bonum, cum non habeat potestatem physicam ut non sit Deus: hac quippe duo, in hac sententià vel idem sunt, vel essentialiter connectuntur.

VIII. *Si homo aliquis vitaret omnia venialia, non sequitur, eum non esse hominem.*

Ad hoc respondet P. Granada sect. 6. num. 32. id non sequi; sicut, inquit, hæc argumentatio non valet, Si homo sine speciali privilegio non peccaret venialiter, non esset homo; sed non habet potestatem physicam ut non sit homo; ergo non habet potestatem physicam ut non peccet venialiter. Sed contrà, quamvis enim nullus sine speciali gratià & privilegio vitet omnia peccata venialia, si tamen quisquam hoc faceret, non sequitur eum non esse hominem, sed id fecisse censetur, quod merè per potestatem physicam potest. Et sanè si sequeretur, eum positò quòd non peccaret venialiter, non fore hominem, mihi certum videtur, non habere illum potestatem physicam ad vitanda omnia venialia, cum non habeat potestatem physicam ut non sit homo: sicque in utroque casu eodem modo tenet consequentia.

IX. *In hac sententia, frustra petentur à Deo multa, quæ tamè à factis ab eo postulatur.*

Probatuè quinto: Melius sine dubio erat, fidem Christi in mundo recipi, venire Spiritum Sanctum &c. & tamen hæc petuntur à Deo: sic enim Psal. 2. v. 8. jubetur Christus primum ab æterno suo Patre petere: *Postula à me, & dabo tibi gentes hereditatem tuam* &c. quod de spiritali Christi regno, fidèque illius in hominum mentibus disseminandà, intelligendum esse omnes affirmant. Secundum etiam Joannis 14. v. 16. promittit discipulis Christus, se à Patre petiturum: *Ego rogabo Patrem, inquit, & alium Paraclitum dabit vobis, &c.* Si tamen Deus ad hæc & his similia præstanda esset moraliter necessitatus, & ad ea à parte rei ponenda, per se, & independentè ab omni petitione determinatus, ita ut ea infallibiliter semper faceret, inutilis sanè esset omnis harum rerum petitio, præsertim Christo, qui in hac sententià novit Patrem antecedenter ad omnem orationem hæc omnia cer-

tissime facturum, imò moraliter facere non posse contrarium.

Confirmatur: Parum certè dignum Deo videtur dicere illum, si peccata non permitteret, non fore Deum. Siquis fusiùs hanc sententiam impugnatam videre cupiat, consulat P. Arriagam, qui acerrimè in eam invehitur, lubricamque appellat, & fidem aliquo modo tangere affirmat.

X. *Indignum Deo videtur dicere illum non fore Deum, si non permitteret peccata.*

SECTIO TERTIA.

Argumenta contententia, Deum semper facere optimum.

OBIECIENS primò cōtrà illud peculiariter quod suprà diximus, melius scilicet esse ut omnes salventur: cum ergo, ut diximus, plurimi imò multò major hominum pars damnetur, Deus non facit optimum: Contrà hoc, inquam, objicitur, si omnes salvarentur, defuturam varietatem illam & pulchritudinem quæ modò in Universo refulcet ex Dei Justitià actu exercitâ. Respondetur, ut divina Justitia plenè & perfectè innoscat, nil opus esse ut exerceatur ad extra, sed sufficere quòd à Beatis clarè videatur in Deo existens, sicut plenè innoscent Relationes, & alia quædam Attributa, licet nihil operentur ad extra. Et quamvis in hoc casu non esset exercitium Justitiæ, plenius tamen, ut dixi, & perfectius compensaretur per singularem illam misericordiam, quæ est super omnia opera Dei, eximiamque infinitæ illius bonitatis ac benignitatis in omnes ostensionem: plusque gloriæ extrinsecæ sibi accerferet omnes salvando, quam peccatores puniendo.

I. *Ostenditur, melius esse ut omnes salventur.*

Justitia non exercita, melius est ut omnes salventur, plenius compensaretur per summam misericordiam ostensionem.

Obieciens secundò: Quisquis alium maxime & perfectissime amat, eadem operâ vult ei optima quæque, & quicquid ad perfectionem ejus & ornatum spectat: cum ergo Dei amor in seipsum summus sit, ex vi illius determinabitur ad optima quæque volendum, suamque per hæc potentiam, gloriam, & magnificentiam manifestandam. Quo enim gradu quis alium amat, eodem etiam vult ei bonum, & pari semper hæc inter se passu procedunt. Sed contrà: hoc enim probaret, Deum ne physicam quidem habere libertatem ad non creandum mundum, non ponendam Incarnationem &c. qui enim perfectè & efficaciter amat finem, non potest non amare & ponere media ad illum finem necessaria: si ergo Deus amet se infinite, & hoc in eo inferat velle majorem suam perfectionem & gloriam extrinsecam, non potest non eam velle, sicque necessariò velle debet creare mundum, ponere Incarnationem &c.

II. *Ex summo Dei in seipsum amor, non sequitur, eum semper facere optimum.*

Quo gradu quis amat finem, amat media.

Respondetur itaque, licet Deus necessariò amet seipsum, cum sit bonum usquequaque perfectum, & infinitum, omnique vel minimâ labe imperfectionis carens, quæ amorem illius quovis modo impedire posset, aut retardare: hinc tamen non sequitur, cum amare necessariò creaturas, tum quia bonitatem habent limitatam ac finitam, eamque variis imperfectionibus admixtam; quam etiam ob causam Beati, quamvis ad Dei amorem rapiantur necessariò, non tamen propterea, etiam moraliter necessitantur ad volendum Deo objecta omnia secundaria seu creata meliora. Unde integrum est Deo, etiam stante perfectissimo amore sui, non optima tantum ex bonis creatis, sed omnia omnino omittere, nec creaturam ullam producere, plenamque in hoc habet indifferentiam.

III. *Cur Deus necessariò amet, non creaturam.*

Declaratur hæc veritas exemplo Beatorum.

Quòd